

بەردە گرانبەها ساخته‌کان

مۆپاسان

له عەرەبییەوه: گەیلان محەمەد

بەرێز (لانتین) له یەکی له دانیشتنه‌کانی مالی جیگری بەرپۆه‌بەردا چاوی پیکه‌وتو هەر له‌گەڵ یەکه‌م بینیدا که‌وته داوی خۆشه‌ویستییه‌وه. ئەو کچی پزیشکی گوندیکه‌ به‌ر له‌ چەند مانگی‌ک کۆچی دوا‌یی کردو ئەو ئیستا هاتوو بۆ (پاریس) تا له‌وێ له‌گەڵ دایکیدا بژی، که‌ په‌یوه‌ندی‌گه‌لیکی هاورپیه‌تی‌و دۆستو ناسیاوی د‌روستکردوو، به‌ ئومیدی ئەوه‌ی که‌که‌ی بدات به‌شو، جوانی ئەو ئارامو جادوانییه‌و به‌و زه‌رده‌خه‌نه‌ نا‌ئارامه‌ی، که‌ لیوه‌کانی به‌جینایه‌لیت پ‌یشاند‌ه‌ری گیانیکی دور له‌ تاوانه‌ له‌ هه‌موو چوارده‌وره‌وه‌ گوییستی ستایشکردنیه‌تی‌و خه‌لکی بیزارنابن له‌ وتنه‌وه‌ی ئەم گوزارشته (چه‌ند ئاسوده‌یه‌ ئەو پیاوه‌ی که‌ له‌گەڵ ئەودا ده‌بی‌تو هه‌رگیز ژن له‌وه‌ باشتر ده‌ست ناکه‌و‌یت).

داهاتی بهریز (لانتین) هه موو مانگن (۷۰۰) فرانکه و گه یشتۆته ئه و قه ناعه تهی که ئه و بره به سه بۆ کردنه وهی مالم و دابینکردنی که رهسته و پیو یستییه کانی له کچه چوو ه پیشه وه و ئاره زووی ده کرد ئه ویش قبولی کردو په زامه ند بوو ههستی به خوشگوزهرانییه کی له راده به در ده کرد له گه لیدا و توانی کاروباری دارایی ماله که ی ریک بخت، به شیوه یه ک و دهاته بهرچاو که ته و او له خوشگوزهرانیدا ده ژین. ئه و زۆر گرنگی ده دا به میرده که ی و گفتی شیرین و جوان بوو له گه لیدا به ته لیسمی جوانییه که ی بۆ ماوه ی شش سال که ته مه نی ژانی هاوسه رگیریان بوو ماله که ی داپۆشیبوو. بهریز (لانتین) و ههستی ده کرد که هاوسه ره که ی له ئیستادا زیاتر له هه ر کاتیکی تر خوشی ده ویت، ته نانه ت زیاتر له رۆژانی مانگی هه نگوینیش، به لام له گه ل هه موو ئه م خوشه ویشتییه گه وره یه دا ته نها له سه ر دوو شت گله یی لئ ده کرد، ئالوده بوونی به (شاتۆ وه)، هه روه ها حه زی زۆری له خشلی ساخته و به ردی گرانبه های ته قلیدکراو کۆمه لئ له هاوړیکانی، که هاوسه ری ئه فسه ری په داربوون به به رده وامی شوینیان بۆ ده گرت له هۆله کانی شانۆدا، تاکو ته ماشای رووداوه کانی ئه و رۆمان و شانۆگه ریا نه بکا که نمایشده کران، له بهر ئه وه میرده که ییشی خوشی بوایه و ترشیی بوایه ده بوو له گه لیدا به ناچاری برۆشتایه ههستی به بیزاری ده کرد، کاتی دوی رۆژیکی درپژ له کارکردنی سهخت له نووسینگه که یدا رووبه رووی ئه و حاله ته ده بووه وه. ئیستا ئه و خۆی ده رازینیتته وه، گواره ی به ردی گرانبه ها ده کاته گوئی و برسکه که ی

واندینیتته بهرچاو که له ئه لماسی راسته قینه دروستکرای. زۆر جار ملوانکه که ی ده هینا به گه ردنی میرده که یدا و قول پیده که نی و به سه رسوپماوییه وه ده یوت سه یرکه چه ند پیکه نیناوی و رۆحسوک دینیتته بهرچاو، له ئیواره یه کی زستاندا رۆیشت بۆ ته ماشاکردنی ئوپیرا. ئه و شه وه ساردو تا ده هاتیش ساردتر ده بوو به یانی که هه ستا له فه وتوشی کۆکه بووبوو له ماوه ی هه شت رۆژدا زیاتر ئه م حاله ته په ره ی سه ندو تا لئی کرده هه وکردنیکی توند له سه کانیدا و داجار کۆچی دوا یی کرد. بهریز (لانتین) ته و او خه م په ژاره دایگرت، له ماوه ی مانگی کدا قژی سپی بوو، به رده وام ده گریا و خه م و خه فته دلئ پارچه پارچه کردبوو. بیره وه رییه کانی له گه ل خیزانه که یدا بیرده هاته وه وینه و ده نگو زه رده خه نه ی شیرینی له ئه قلیدا جیگیر بوو بوو، هه موو ته لیسمو جوانی ژنه کۆچکردوو هه که ی ده هاته بهرچاو. ناچار زووری هاوسه ره که ی وه ک خۆی هیشته وه و هه یچ شتیکی لینه گۆری، وایشی دانا خۆیشی هه ر له وشوینه دا بمینیتته وه، به لام زۆری پی نه چوو ژانی گۆرا بۆ ملمانئ، ژنه که ی که هه موو شتی بوو بۆ ئه و ته وای موچه که ی هه موو مانگن ده خسته بهر دهستی و سه رجه م پیداو یستییه کانی مالمی زۆر به باشی پی پرده کرده وه، که چی ئیستا هه ر هه مان موچه یه زۆر به زه حمه ت و زۆر له خۆکردن به شی خه رچی و پیداو یستییه بنه ره تییه کانی ده کات. سه ری سورماوه چۆن ده یتوانی ئه و خواردنه نایاب و گرانبه هایانه بکری یان ئه و شته دانسقانه ی که ئیستا ناتوانی هه یچیان سه نه ئ به و داها ته که مه ی که وه ریده گری.

به ئاگای هینایه وه کاتئ وتی ئەم ملوانکه یه بایی دوانزه هه زار تا پانزه هه زار فره نکه وه لئ زه حمه ته بتوانم بیکرم تا پیم نه لئیت له کوئ هیناوته . کابرای بئژن چاوی داچه قاندو سه ری سوپما نه یوانی له وه تئیگا که خاوه ن دوکانه که مه به سته تی، به لام هه رچوئ بئ زمانی هاته گوو وتی: تو ده لئیت .. ئایا تو دلئیایت؟ خاوه ن دوکان به ده نگئکی وشکه وه وه لامی دایه وه، ده توانین له هه رشوئینئکی تر پرسیار بکه یه ببینیت بزانی زیاترت پیناده ن، من ئە وه نده ی پیده ده مو ده لئیم (۱۵) هه زار فره نک. ده توانی بگه رپئیه وه بو لام ئە گه ر نرخیکی له مه به رزتریان نه دایتئ. (لانئین) ملوانکه که ی وه رگرته وه وه له دوکانه که هاته ده ره وه وه باوه ری نه ده کرد به وه ی بیستبووی. هیوای ده خواست بو ئە وه ی کاتی زیاتری هه بئ تاکو وه لامی هه بیته تا له ده ره وه ی دوکانه که یش ئە وه حاله تی شوکبونه تئ په ریئئ. دواتر خه ریک بوو پئکه نه ی بیگروئ له به ر خوئیه وه ده یوت، ئە م بازرگانه چیه که ناتوانئ جیاوازی له نیوان ئە لماسی راسته قینه و ته زویردا بکا. زوری نه برد تا خوئ کرد به دوکانئکی تردا، هه ر ئە وه نده ی کابرای خاوه ن دوکان چاوی که وت به ملوانکه که هاواری کرد (ئاه باربلو) من چاک ئە م ملوانکه یه ده ناسمه وه، هه ر له م دوکانه یشه وه فروشراوه . به رپز (لانئین) سه ری سوپما وتی بایی چه نده؟ خاوه ن دوکان وه لامی دایه وه: من خو م به (۲۰) هه زار فره نک فروشتومه، ئیستایش ناماده م به (۱۸) هه زار فره نک بیکر مه وه، ئە گه ر پیم بلئیت چون بوته مولکی توو ئە مه یش ریوشوئینئکی شکلیه؟ ئیتر له م کاته دا به رپز (لانئین) له سه ره تادا هیزی

وای لئها ت قه رزاربار بوو که وته چالی هه ژارییه وه روژئکیان عانه یه کی له گیرفاندا شک نه ده برد، بوئیه برپاری دا شتئ له ماله که یدا بفروشن، یه کسه ر ئە وه به بیریدا هات یه کئک له خشله ساخته کانی ژنه که ی بفروشن، چونکه هه ر له ناخیشیدا رقیکی هه بوو به رامبه ر ئە وه که لوپه له جوانکاری و به رده نرخراره ته قلیدکراوه کان. به رده وام نیگه ران بوو پینان وه هه ر که په تئکیش ده که وته به رچاوی بیره وه ری شیرینی هاوسه ره خو شه ویسته که ی لئ تال ده کرد، ئە وه تا دوا روژی له ژیانیدا به رده وام بوو له کرینیان هه موو ئیواره یه ک به ردئکی گرانبه های له گه ل خویدا ده هینایه وه. (لانئین) برپاری دا ملوانکه یه کی قورسو گه وره بفروشن که له لای هاوسه ره که ی په سه ندر بوو له هه موو شته کانی تری (لانئین) له و پروایه دا بوو لانی که م شه ش حه وت فرانکیکی بو ده کا راسته ته قلیدکراوه، به لام ئیشی ده سته و به وردی دروستکراوه ملونکه که ی خسته گیرفانییه وه وه ده سته کرد به گه ران به دوا ی دوکانی زه ره نگه رییدا. چوه یه که م دوکان وه له هه ژاریدا هه سته به خو به که م زانین ده کرد، که وای لئها تووه شتئکی بئ نرخ بفروشن روویکرده خاوه ن دوکان وتی: به رپز ئە مه وئت نرخی ئە م ملوانکه یه بزانه م چه ز ئە که م بزانه م بایی چه نده؟ پیاوه که یش ملوانکه که ی له ده ست وه رگرتو ئە مدیو و ئە ودیوی ده کردو جوان ته ماشای کرد، یاریده ده ره که ی بانگ کردو له گه ل خویندا ده سته یان کرد به م مشتومر ملوانکه که ی له سه ر ته رازووه که داناو له دووره وه سه یری ده کرد تا به وردی سه ره نجی بدات. (لانئین) وه رس بوو به م وردو درشته و خه ریک بوو بلئ تو ف ده به سه م ده زانه م هیچ ناکا، به لام ده نگی کابرای زه ره نگه ر

قسه کردنی له دهست داو دواتر به سه رسورماوییه وه وتی: به لام ناپیشکنی و تاقیی ناکه یته وه؟ تا ئیستا وام دهزانی ساخته یه؟ کابرای خاوهن دوکان وه لامی دایه وه: گه وره م ناوت چییه؟

- لانتین من فه رمانبهرم لای وه زیری ناوخۆ له شه قامی (ریودی مارتیرز)ی ژماره (۱۶) ه نیشته جیم.

کابرای خاوهن دوکان دهستی کرد به هه لدانه وه ی په ره ی ئه وه دهفته ره ی که ناوی کپیارو ناویشانی کپیاره کانی تیدا ده نووسی و ناوه که ی دۆزییه وه وتی ئه م ملوانکه یه م ناردووه بۆ ناویشانی خاتوو (لانتین) له شه قامی ۱۶ ریودی مارتیرز به میژووی ۲۰ یولویوی سالی (۱۸۷۶). هه ردووکیان چاویان له سه ریه ک هه لئه ده گرت، کابرای بیژنه سه ری سوپما بوو نه یده توانی زمانی ببزوینی بۆ قسه کردن، خاوهن دوکانیش بۆنی خیانهت و دزیی ده کرد، دواتر بی دهنگیه که ی شکاند، وتی ئه م ملوانکه یه لیڤه به جیبه یله بۆ ماوه ی (۲۴) کاتژمیر بیخه م به له وه ی وه سلێکت پیده ده م (لانتین) یه کسه ر وه لامی دایه وه: به لئ بیگومان دواتر وه سله که ی خسته گرافانییه وه دوکانه که ی به جیه هشت و به شه قامه کاند ده گه راوه سه رگه ردان و بی ئامانج بوو له کاتی که ئه قلی ته واو شوکا بوو. هه ولئ دا لوژیکیک بدۆزیته وه یارمه تی بدات له تیگه یشتن له وه ی رویدا وه. ژنه که ی له توانیدا نه بووه ئه م که ره سه ته ی جوانکاریه گرانبه هایانه بکری، به لئ بیگومان له توانیدا نه بووه، به لام ده کری دیاری بیته دیاری؟ به لام له کیوه؟ بۆچی ئه م دیاریانه ی پیشکه ش ده کا له شوینی خۆیدا له ناوه راستی ریگه که دا چه قی، گومانیکێ ترسناک دزه ی کرده

ناو ئه قلییه وه و تیدا جیگیر بوو، دیاری؟ که واته هه موو ئه و خشل و زیرانه ی ئه و دیاری بووه؟ چاوی به ریپی نه ده بیینی، ئه رزه که له ژیریدا ده له رییه وه له وکاته دا له نزیکیه وه کۆته ره دارئ که وتو بهر مه چه کی که وتو بورایه وه. هه ندئ ریوار هه لیان گرتو بردیانه ده رمانخانه یه کی نزیک تا هۆشی هاته وه و دواتر بردیانه وه بۆ ماله وه. چووه ماله وه و ده رگای له سه ر خۆی داخست و ده ستی کرد به گریان. دوا یی زۆری له خۆی کردو خۆی هه لدا یه سه ر جیگا که له ویدا شه ویکی ترسناکو ناخۆشی برده سه ر. به یانی هه ستاو خۆی ئاماده کرد بچیت بۆ دوکانی زبیرفروشه که، له سه ره تا حه زی نه ده کرد به ره و ئه وی بپوا، به لام دیاره نه یده توانی واز له و ملوانکه یه به ینیته و به جیبه یلیته له و دوکانه دا. له بهر ئه وه جله کانی له بهر کردو رویشته، به خیرایی گه یشته شه قامی زه ره نگره کان و له بهر خۆیه وه ده ی وت (۱۸) هه زار فره نک. که گه یشته به رده می دوکانه که هه رده یویست بچیته ژووره وه و هه ر له پووی نه ده هات. بیست که رته هه ولیدا و هه موو که رته شه رمی ده کرد بچیته ژووره وه. برسییه تی ناوسکی ده گه زی، دوا جار بریاری دا بچیته ژووره وه، به خیرایی و به قه له م باز خۆی کرد به ژووردا تا کو کاتی ئه وه ی نه بی په شیمان بیته وه. کابرای دوکاندار راسته وخۆ هات کورسییه کی بۆ دانا، به وپه ری ئه وچه وه تا له سه ری دابنیش، ته نانه ت فه رمانبه ره که یشی سه یری ده کرد وه ک ئه وه ی بیناسی.

زه ره نگره که وتی: به ریژ (لانتین) هه موو به دوا داچوونیکم کردووه، ئه گه ر ئیستا ئاره زووی فرۆشتنی ملوانکه که ده که ی ئه وه من ئاماده م ئه و بره پارویه بده م، که له سه ری ریگه وتین. (لانتین)

وه لامي دايه وه: بيگومان گه وره م. زهره نگره كه
 بره پاره كه ي له چه كمه جه كه دهره يئاو ژماردي بو
 به ريز (لانتين)، ئه ويش به دهستيكي له رزوكه وه
 واژوي كرد له سهر وه سلى وه رگرتنو پاره كه ي
 خسته گيرفانييه وه وهستا بره، به لام گه پايه وه
 بو لاي خاوهن دوكانه كه، كه هيشتا زهره خه نه ي
 به خيره اته كه له سهر ليوي بوو وتي: خشل و زيوي
 ترم له هه مان سه رچاوه وه هه يه، ئايا ده يكرپت؟
 دوكانداره كه به ريزه وه نوشتايه وه وتي بيگومان
 گه وره م. (لانتين) به خه مباريييه وه وتي: هه موويت
 بو ده هينم. گه پايه وه وه دواي سه عاتيكي هه موو خشل و
 به رده گرابه هاكاني هه لگرتو چووه وه بو دوكانه كه .
 گواره ئه لماسه كه بايي (٢٠) هزار فرهنگ بوو،
 هه رچي بازنه كه يشه بايي (١٦) هزار بوو، دواتر
 تا قمي عاجو كو مه لئ ورده واله ي تر نرخه كه ي
 گه يشته (١٠) هزارو هه روه ها زنجيره سوليتيره كه
 گه يشته (٤٠) هزار، هه مووي ده گاته (١٤٠)
 هزار فرهنگ. له پرده كاره كه ي بيركه وته وه به ره و
 نوسينگه كه كه وته پئ به بيياكييه وه ووتي گه وره م
 من هاتووم بو ئه وه ي ده ست له كاركي شانه وه م
 پيشكه ش بكه م (٣٠٠) هزار فرهنگ به ميرات بو
 ماوه ته وه ته وقه ي له گه ل هاوري كانيدا كردو له باره ي
 هه ندئ له پرورژه كاني داها توويه وه قسه ي بو كردن
 دواي شه ش مانگ ژني دووه مي هينا به لام خانميكي
 خانومانو له هه مان كاتدا توپه بوو بووه مايه ي
 زوريك له خه م په ژاره بو ي.